

Politiker, tjänstemän och läkare kritiseras hårt

»Kommunikationen dålig och alla skyller på alla«

Alla skyller på alla för brister inom vården.

Det finns vattentäta skott mellan politikerna, tjänstemännen och den medicinska professionen. Det leder till att kommunikationen är dålig.

Det är ingen vacker bild Läkaresällskapets vice ordförande Thomas Ihre målade upp vid chefläkarnas fullmäktigemöte förra veckan.

II Thomas Ihre är ordförande i den prioriteringskommitté som Läkaresällskapet tillsatte i fjol. Bakgrunden är att Läkaresällskapet ser prioriteringsarbetet som en av de viktigaste frågorna inom framtidens hälso- och sjukvård.

Syftet med sällskapets projekt är att få fram ett underlag för vertikala prioriteringslistor inom de olika specialiteterna. Detta ska i sin tur leda till att man bättre ska klara att göra horisontella prioriteringar mellan specialiteterna. Thomas Ihre ger flera exempel och undrar bland annat:

– Är det viktigare att kunna få sin höft opererad än att kunna kissa om man har prostatabesvär? Kan vi kosta på ett kranskärlsprogram – har vi råd att ta så mycket resurser till den biten? Det innebär ju att vi måste avstå från annat.

Målsättningen är att den horisontella prioriteringen ska göras öppet:

– Vi anser att det borde vara känt att så här gör vi när vi prioriterar mellan specialiteter. Men det är en mycket grannliga uppgift och jag är inte säker på att vi kommer att gå i land med den, säger Thomas Ihre.

Hur sker prioriteringarna nu?

Första delen i prioriteringskommitténs arbete var att ta reda på hur prioriteringarna sker i dag. Man valde fyra landsting – Norrbotten, Stockholm, Halland och Värmland. Där har politiker, landstings- och sjukhusdirektörer samt verksamhetschefer intervjuats. Thomas Ihre sammanfattar:

För politikerna handlar det mycket mer om politik än om sjukvård. De rör sig på en väldigt hög nivå och man fördelar resurser utan något egentligt underlag.

Det handlar väldigt lite om hälsovård.

En målsättning för Läkaresällskapets prioriteringskommitté med Thomas Ihre som ordförande är att den horisontella prioriteringen ska göras öppet.

Prioriteringar sker, i den mån man prioriterar, »utifrån grunder som att min granne har det och det och det är ju för jävligt att det ska behöva vara så«.

Här berättar Thomas Ihre om politikerna vars fru för några år sedan hade svåra reumatiska besvär.

– Det ledde till en enorm satsning på den reumatologiska vården, kommenterar han.

Professionellt inflytande saknas

En skakande upplevelse för prioriteringskommittén under rundresan var att upptäcka att det finns väldigt lite professionellt inflytande.

Thomas Ihre understryker att »jag tror att läkarkåren har sig själv att skylla för detta eftersom vi i alla situationer stigit upp och sagt att om inte jag får mer resurser så dör mina patienter«.

– Det är självklart att en politiker som får höra det från alla håll blir starkt förvirrad och säger att »jag kan inte lyssna på någon«. Så någonting måste vi göra och det tycker jag är en uppgift, uppmanar han chefläkarna, och anser att de måste vara med och göra prioriteringar. Detta kan bara ske om man skapar ett förtroendefullt samarbete, bra underlag för beslut och där alla parter kan lita på varandra.

– Och då menar jag prioriteringar i ordets rätta bemärkelse, att man avstår från någonting till förmån för något annat.

Tjänstemännen vet enligt Thomas Ihre

väldigt lite om den medicinska nyttan av olika åtgärder. Han menar att »det beror säkert på att vi inte har lyckats presentera nyttoresultat för dem. Där måste vi bli bättre«. Han skissar på flera övergripande problem som framträtt under kommitténs rundresa:

Alla skyller på alla när det gäller brister.

Skakande är att det finns vattentäta skott mellan politiker, tjänstemän och den medicinska professionen.

– Det är väldigt särskilda nivåer: politiker för sig, tjänstemän för sig och sjukvårdsföreträdare för sig. Det är dåligt med kommunikationen mellan de olika nivåerna, konstaterar han.

Brist på övergripande hälsorapporter.

Det saknas utvärdering av nytta i förhållande till insatt kapital.

Har ställt upp önskelista

Läkaresällskapets prioriteringskommitté har ställt upp en önskelista:

Bättre beslutsunderlag till politiker för prioritering.

Objektiva data om sjuklighet, behandlingsbarhet, nytta, kostnad med mera.

Större inflytande av objektiva företrädare för medicinska professionen.

Här poängterar Thomas Ihre *objektiva* företrädare.

– Vi måste ha människor som inte hela tiden bara värnar om sin egen specialitet. Var man nu hittar dem.

Tom Ahlgren

Ny ordförande för chefläkarna

Vid Chefsföreningens fullmäktige förra veckan valdes Ulf Swanstein till ny ordförande efter Mora Kallner.

Ulf Swanstein är primärvårdsdirektör i region Skåne.

Vi hade nyligen en stor intervju med honom (Läkartidningen nr 10) och väntar därför ett tag med en ny intervju med anledning av hans nya uppdrag. •

